

پیرامون تروریسم

گردآوری و ترجمه

رضا دانشمندی

www.ketab.ir

سرشناسه	دانشمندی، رضا، ۱۳۵۵ - گردآورنده، ترجم
عنوان و نام پدیدآور	پیرامون تروریسم / ترجمه و تالیف : دانشمندی، رضا؛ ویراستار : زهرا استادی فتح آبادی.
مشخصات نشر	مشهد: انتشارات مرندیز، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۲۷۷ ص:؛ ۲۱×۱۴ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۰۶-۴۵۳-۱
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتاب حاضر گردآوری و ترجمه مجموعه مقالات افراد مختلف می باشد.
موضوع	تروریسم
موضوع	Terrorism
شناسه افزوده	استادی فتح آبادی، زهرا، ۱۳۶۲ -، ویراستار
رده بندی کنگره	۱۳۹۵ پ ۶۴۳۱/د ۲ HV
رده بندی دیویی	۳۶۳/۶۲۵
شماره کتابشناسی ملی	۴۲۸۴۲۷۲

نشر مرندیز

دفتر انتشارات: مشهد، خیابان ایکوه - دانشگاه شمالی - شماره ۹۰

دورنگار: ۰۵۱-۳۳۳۵۱۰۰۲

تلفن: ۰۵۱-۳۷۲۷۴۷۶۵

www.marandiz.com

پیرامون تروریسم

گردآوری و ترجمه: رضا دانشمندی

ویراستار: زهرا استادی فتح‌آبادی

طراح جلد: فریبا بروفر

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۵

چاپ: دقت

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۶-۴۵۳-۱

فهرست مطالب

چند نکته (مقدمه ترجمه).....	۱۱
دربارهٔ داعش.....	۱۵
جوانان - برابط گرایشی خشن و ترویج صلح (اسکات آتران).....	۱۷
چگونه رهش می‌تواند به مقابله با موفقیت داعش کمک کند؟ (اسکات آتران).....	۳۰
الف) داعش چه می‌خواهد.....	۳۰
ب) پژوهش و مقابله با خشونت و موفقیت داعش.....	۳۲
ج) روان‌شناسی عمومی انتهاب.....	۳۷
ه) اقدامات نادرست در مورد داعش.....	۵۱
روان‌شناسی تروریسم.....	۶۱
علم می‌تواند مسألهٔ تروریسم را حل کند؟ (۱۴ - دررگان).....	۶۳
چرایی و چگونه گرایش به تروریسم و رهایی از آن.....	۷۳
آیا تندروها به لحاظ روانی بیمارند (پگی درکسلر).....	۷۸
چگونه دربارهٔ تروریسم بیندیشیم (رابرت ال. لیهی).....	۸۲
ذهن تروریست (سارا کورشا).....	۹۰
روان‌شناسی تروریسم (ری ویلیامز).....	۱۰۰
چگونه سردرگمی به تخریب می‌انجامد (استیو تیلور).....	۱۱۴
فهم تروریسم (توری دی آنجلیس).....	۱۱۸
تروریسم، روان‌شناسی و روان پزشکی (محمد ایوب).....	۱۲۹
تروریسم، جامعه‌ستیزی و شرم (جوزف برگو).....	۱۴۰

- ۱۴۷..... علوم اعصاب و تروریسم
- ۱۴۹..... علوم اعصاب و تروریسم (جودی اسکاتسون)
- ۱۵۲..... تروریسم در پاریس (اریک هیزلتاین)
- ۱۵۷..... تروریسم: روان‌شناسی و علوم اعصاب (سندی گُمت)
- ۱۶۴..... آیا نیازمند علوم اعصاب تروریسم هستیم؟
- ۱۶۹..... مدل جامعه‌شناختی تروریسم
- ۱۷۱..... منشاء تروریسم (ای زالمَن)
- ۱۷۷..... انگیزه‌های تروریسم چیست؟ (سایمون کاتی)
- ۱۸۴..... تبیین تروریسم: روان‌رشدی، اجتماعی (لویز دلاکورت)
- ۲۰۰..... بجهٔ همسایه تروریست شده است؟! چگونه بفهمیم؟ (مایکل آنکار)
- ۲۰۵..... تروریسم و دیکتاتوری
- ۲۰۷..... تروریسم و فرجام دیکتاتورها (دبیز آکوی)
- ۲۰۸..... مرور آثار موجود در زمینهٔ پژوهش
- ۲۱۴..... رژیم‌های خودکامه و حاکمان آن‌ها
- ۲۱۶..... گونه‌های کودتا: «ترمیمی» و «براندازانه»
- ۲۲۰..... چگونه خشونت بر کودتا اثر می‌گذارد؟
- ۲۲۵..... مخالفت سیاسی و کودتا
- ۲۲۸..... ایجاد ارتباط میان مخالفت و کودتا
- ۲۳۳..... داده‌ها
- ۲۳۴..... کودتاهاى موفق
- ۲۳۶..... کودتاهاى ناموفق
- ۲۳۹..... تروریسم و کودتای ۱۳۶۶ش در تونس
- ۲۴۵..... جمع‌بندی

۲۴۹	ضمائم
۲۵۱	معرفی کتاب «روانشناسی تکاملی و تروریسم»
۲۵۵	ده کتابی که درباره تحول تروریسم در خاورمیانه باید خواند (انا راسل)
۲۶۰	ریشه‌یابی تاریخی تروریسم (لویس دورانی)
۲۶۵	عبرت‌آموزی از گذشته تروریسم (پب سورناینا)
۲۷۰	چرا در هر صورت، واکنشی غیر منطقی نسبت به تروریسم داریم؟ (پل والدمن)

انسان اخلاقی تر از آن چیزی است که فکر می کند و بسیار غیر اخلاقی تر از آن است که بتواند تصور کند.^۱
(زیگموند فروید)

چند نکته (مقدمه - ترجمه)

● انگیزه گردآوری مطالب این «مجموعه»، درک و تبیین حملات تروریستی بیروت و پاریس یا به تعریف دقیق «یازدهم سپتامبر فرانسه» در بیست و دوم آبان ماه ۱۳۹۴ش. بود. بازخواست، تکمیل و ویرایش آن با حملات تروریستی بروکسل (سوم فروردین ماه ۱۳۹۵ش) همراه شد. در زمان انجام ملاحظات نشر نیز کشتار اورلاندو (بیست و سوم خردادماه)، انفجارهای خونبار بغداد (سیزدهم تیرماه)، حمله مرگبار «نیس» موسوم به «کریوز وحشت» (بیست و چهارم تیرماه) و فاجعه میدان «دهمزننگ» کابل (دوم مردادماه) رخ داد. و همه این ها یعنی تروریسم، تهدیدی جهانی است.

● زمانی که از یک سو، برای فهم رویدادهای تروریستی هوا کیست، پس از خاورمیانه، اروپا و آمریکا را فراگرفته است، عطش وجود داشته باشد، و از

^۱ Men are more moral than they think and far more immoral than they can imagine. (Sigmund Freud)

سوی دیگر، پژوهش‌ها و منابع به‌روز و معتبری در دسترس نباشد، شاید جست‌وجو در «اینترنت» یا «گوگل کردن»، بهترین منبع بد باشد! البته با لحاظ نکاتی چون مراجعه به پایگاه‌های اینترنتی معتبر و در نظر گرفتن پیشینه علمی نویسندگان، احتمالاً می‌توان به مطالب مفیدی دست یافت.

• تروریسم عصر جهانی‌شدن، پدیده‌ای است بسیار پیچیده، دارای ابعاد متعدد و علمی بعضاً ناشناخته. اگر حاصل مطالعه این مجموعه، پرهیز از ساده‌سازی، به‌دوابعاد دیدن «تروریسم» و ابهام بیشتر در تبیین آن باشد، هدف محقق بدست است! پژوهشگران رشته‌های مختلف علمی در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی سرآمد جهان در حال بررسی و مطالعه «تروریسم» هستند و جالب این‌که در تبیین این ایده پای همه چیز در میان است؛ از بیولوژی (نظریه فرگشت) و علوم اعصاب^۱ تا تاریخ؛ از «تستاسترون»^۲ و سیم‌پیچی مغز تا توافق «سایکس-پیکو»^۳. در این شرایط، پافشاری بر یک شیوه تبیینی (خواه علت‌گرایی و خواه دلیل‌گرایی) و یا انحصار بر تقلیل‌گرایی و دوری از «کل‌نگری»، مفید و عالمانه به نظر نمی‌رسد.

• مطالب، ذیل شش بخش دسته‌بندی شده است. درباره داعش، روان‌شناسی تروریسم، علوم اعصاب و تروریسم، تحلیل جامعه‌شناختی تروریسم، تروریسم و دیکتاتوری (که مقاله‌ای علمی-پژوهشی ذیل آن ارائه شده است) و ضmann. ضمناً عنوان‌های اصلی مطالب و نام نویسندگان برای جست‌وجوی متون اصلی در انتها درج شده است.

۱- Testosterone

۲- Sykes-Picot Agreement

• این مجموعه که رویکردی روان‌شناختی بر آن غالب است را می‌توان بخشی از «مطالعات اکتشافی»^۱ پژوهشی با موضوع «تروریسم» دانست. هم‌چنین، ایده‌های مطرح‌شده از سوی هر یک از نویسندگان، می‌تواند به مسأله‌یابی در حوزه تروریسم کمک کند. بدیهی است که تعاریف، تبیین‌ها و تحلیل‌های ارائه‌شده در این زمینه، مبتنی بر پیش‌فرض‌ها و منظر نویسندگان غربی است و شرط خوانش نقادانه، ملاحظه این موضوع است.

• نضاً چند نویسنده به نتایج یک پژوهش استناد کرده‌اند و این امکان وجود نداشت که تکرار آن‌ها جلوگیری شود یا برای نمونه، در متن سخنرانی «اسکات آتن» در شورای امنیت سازمان ملل متحد درباره داعش و مقاله تفصیلی او در این زمینه، نکات مشترکی تکرار شده است.

• رسانه‌ای‌های حرفه‌ای، می‌تواند که یکی از دغدغه‌های اصلی خبرنگاران و روزنامه‌نگاران تازه‌کار، چگونگی پوشش یک سوژه برای نگارش گزارش است. این مجموعه احتمالاً می‌تواند به سبب ریان روزنامه‌نگاری و رسانه هم کمک کند تا از خلال مطالعه آن با نحوه پوشش یک سوژه مشخص (تروریسم) آشنا شوند.

• ترجمه در عرصه‌های بین‌رشته‌ای مانند «روان‌شناسی تروریسم» نیازمند کار گروهی و استفاده از تخصص‌های مختلف است. شایسته است که دوستان خوبم آقایان سیدجواد حسینی (روان‌شناس بالینی) و دکتر سیدجواد حسینی‌نژاد (متخصص مغز و اعصاب) که در معادل‌یابی واژگان تخصصی یاری‌ام کردند، قدردانی کنم. هم‌چنین وظیفه دارم از جناب آقای حسین

^۱ - Exploitive studies

شیخ الاسلامی هم تشکر کنم که در ترجمه اصطلاحات و عبارات غامض هم فکری و گره‌گشایی کردند.

• از استاد ارجمندم، جناب آقای دکتر محسن خلیلی که با مطالعه دقیق و نقادانه متن، نکات بسیار مفیدی را متذکر شدند، قدردانی و تشکر می‌کنم.

• هم‌زمان با گردآوری و ترجمه مطالب، تعدادی از آنها با همراهی جناب آقای ... نعمتی در سایت رصد (پایگاه تحلیلی دفتر پژوهش مؤسسه فرهنگ - هنر خراسان) منتشر شد. از ایشان هم سپاسگزارم.

• سخن آخر: تجربه سایر کشورها نشان می‌دهد که حاشیه شهرها، مستعد رشد افراط‌گرایی وحشی است. بارها در زمان گردآوری، مطالعه، ترجمه و مرور مطالب این مجمرعه به یاد شهر «مشهد» افتادم؛ دومین شهر پرجمعیت کشور (با سه میلیون نفر جمعیت) که بیش از یک میلیون نفر حاشیه‌نشین دارد...

رضا دانشمندی

خردادماه ۱۳۹۵

r.daneshman@yahoo.com